

SONJA REMBO:

Välstånd, välfärd och social trygghet

Svenska folket har invaggats i tron att det anonyma samhället skall allt bestyra; människorna och deras organisationer ställer krav, politikerna verkställer och en välvillig försyn betalar, skriver riksdagsledamoten Sonja Rembo. Vi har därför hamnat i en ond cirkel där de offentliga åtagandena ständigt kräver större skatteintäkter, vilket medför att den enskildes behov av offentliga insatser ökar. Författaren framlägger en rad konkreta förslag till reformer av sjukförsäkringssystemet vilka skulle medföra bibehållet grundskydd men ökad valfrihet.

Dagens generation svenskar har den högsta och jämnast fördelade levnadsstandarden någonsin. Vi lever i ett materiellt överflöd, som var okänt för tidigare generationer och som också nu är förbehållet en minoritet av människorna på jorden.

Trots det har vi en avsevärd social nöd. Missbruk och kriminalitet ökar. Barn far illa och måste tas om hand. Familjer splittras. Många ungdomar är rotlösa och finner ingen mening i tillvaron. Arbetslösheten ökar. Allt fler får problem med att få ekonomin att gå ihop. Oron för framtiden tilltar och människorna känner en växande otrygghet.

Det är uppenbart att ekonomiskt välstånd inte automatiskt leder till välfärd och social trygghet. Det är också uppenbart att den socialpolitiska uppfattning som dominerat svensk politik under decennierna inte lyckats förena ekonomiskt välstånd med välfärd och social trygghet.

Tabubelagd socialpolitik

Det har rått och råder bred politisk enighet om nödvändigheten av ett socialt skydds nät.

Denna enighet och det faktum att även borgerliga politiker i stort sett accepterat socialistiska beskrivningar av verkligheten har medfört att varje förslag till en annan inriktning och utformning av socialpolitiken betraktas som angrepp på själva behovet av en socialpolitik. Politiska motståndare och massmedia utslungar sina anateman över de politiker som dristar sig att ifrågasätta olika socialpolitiska åtgärder, deras kostnader

och finansiering. Socialpolitiken har blivit tabubelagd.

I skydd av detta tabu har socialdemokraterna med benägen borgerlig medverkan successivt kunnat bygga upp en socialpolitik, vars huvudsakliga syfte inte längre är att utgöra ett väl fungerande skyddsnät för alla de situationer då en människa behöver stöd och hjälp. Tyngdpunkten har lagts på möjligheterna att via socialpolitiken genomföra en fördelningspolitik som ett led på vägen mot ett socialistiskt samhälle. Alltmer av den sociala omsorgen har förts över i det allmännas, kollektivets regi under förespeglningar att jämlikhet och solidaritet kräver likformighet och offentlig produktion. Kraven formuleras av allt starkare organisationer som bevakar människornas "rättigheter" utan att behöva ta konsekvenserna av den samlade effekten av dessa krav. Alltför ofta uppfattas kraven som beställningar till politikerna och den offentliga sektorn.

De välfärdsskapande faktorerna har fått allt mindre utrymme. De mekanismer som leder till ekonomisk tillväxt — marknadsekonomi med fri handel och fri konkurrens — mångfald och valfrihet framställs som om de står i motsatsställning till människornas vad man kallar verkliga behov. Politiker och organisationer framställer sig själva som de som känner människornas verkliga behov bättre än människorna själva och att det endast är genom politiska ingrepp i de tillväxtskapande faktorerna och begränsningar av valfriheten som dessa behov kan tillgodoses.

Omhändertagandets imperium

Viljan att förkovra sig, att förbättra situationen för sig själv och sina närmaste, har alltid varit en stark drivkraft hos människorna. I Sverige har vi skapat ett samhälle där människornas möjligheter att förkovra sig är starkt begränsade. Ett ständigt ökat skattetryck och ökat beroende av bidrags- och subventionskomplexet med dess marginal- och tröskeleffekter har lett till en grotesk rundgång i ekonomin som medför att de allra flesta har förlorat möjligheterna att av egen kraft förbättra sin situation. Det är mer lönande att med ärliga och oärliga medel utnyttja eller kringgå systemets regler än att försöka förbättra sin ekonomi med arbete.

Allteftersom vård och omsorg institutionaliserats i offentlig regi har den professionaliserats. Den enskilde har bibringats uppfattningen att enbart särskilt utbildad och offentligt anställd personal är i stånd att förmedla vård och omsorg på alla nivåer. De enskilda människorna har berövats ansvaret för sig själva och sina närmaste. Vi har fått ett omhändertagandets imperium.

I socialismens starka samhälle är människan hjälplös.

Kostnaderna ökar explosionsartat

Den offentligt monopoliserade vården och omsorgen tar en allt större del av våra gemensamma tillgångar i anspråk. De sociala utgifterna har ökat explosionsartat. Däremot har utbudet av vård inte ökat i tillnärmelsevis motsvarande grad. Skulle vård- och omsorgssektorn fram till sekelskiftet byggas ut enligt nuvarande principer, skulle skat-

tenivån öka till 70–75 % utan att utbudet ökade nämnvärt. Vårdkostnaderna växer oss över huvudet utan att ge oss mer vård.

Den svenska välfärden har hamnat i en ond cirkel. Offentliga åtaganden och fördelningspolitiska ambitioner har pressat upp kostnadsläget utöver vad vi kan bära. Trots ett extremt skattetryck räcker pengarna inte till. Vi måste låna. Vår växande skuldbörda leder till ökade pålagor på näringslivet och den enskilde. Priserna ökar, arbetslösheten ökar, vanligt folk får det allt svårare att få ekonomin att gå ihop. Trots goda inkomster blir den enskilde för sin och sina närmastes försörjning alltmer beroende av subventioner och bidrag från det allmänna.

Svenska folket har invaggats i tron att det anonyma samhället skall allt bestyra: människorna och deras organisationer ställer krav, politikerna verkställer, en välvillig försyn betalar.

De som drabbas värst är just de som redan tidigare hade en pressad situation, som levde på marginalen och de som av olika anledningar inte förmår gardera sig – de svagaste i samhället.

Effekterna av den förda politiken överraskar uppenbarligen dess förespråkare. På de flesta håll vill eller kan man över huvud taget inte se något samband mellan politiken och dess effekter. I stället försöker man kanalisera missnöjet genom att misstänkliggöra enskilda och grupper som ännu inte helt kontrolleras av det allmänna och de stora organisationerna.

Etiketten "svag" sätts på allt fler och större grupper och det förutskickas att just dessa är förtjänta av större stöd från

"samhället". Snart sagt varje invånare i Sverige kan räkna in sig i någon svag grupp som behöver särskilt stöd. Den logiska konsekvensen är givetvis att mer stöd till en svag grupp måste betalas av andra svaga grupper. På detta sätt upp-
 ammas misstänksamhet och avundsjuka mellan grupper och enskilda. Alla kräver solidaritet – ingen anser sig behöva visa solidaritet.

Det allmänna får allt svårare att infria utställda löften och de förväntningar som väckts. Svårigheterna förstärks av en ofördelaktig befolkningsutveckling. Det föds för få barn. Antalet pensionärer ökar.

Den konsumtion som i dag betalas med statlig upplåning samt de växlar vi ställt ut till framtidens ATP-pensionärer, dvs oss själva, innebär en gigantisk skuldsättning av kommande generationer. Själva grunden för välståndet och den sociala tryggheten har undergrävts. Den skuldbörda vi lämnar i arv till nästa generation kan bli en så tung barlast att den inte förmår mobilisera den kraft som fordras för att vårt land skall hålla jämna steg med den tekniska och ekonomiska utvecklingen i vår omvärld. Det krävs en snabb och kraftfull kursomläggning om inte den nu levande generationen av framtiden skall uppfattas som en parasiterande mollusk.

Detta ställer stora krav på en socialpolitik som erbjuder ett effektivt skyddsnät och social trygghet inom de ekonomiska ramar som samhället kan bära, som bygger på fria människors skaparkraft och ansvarskännande och som ger utrymme för och frammanar den medkänsla och solidaritet som är en förutsättning för att de som av olika skäl har det svårt skall få

stöd och hjälp.

Den bästa politiken för välstånd, välfärd och social trygghet är den som bygger på tilltro till och respekt för den enskildes vilja och förmåga att besluta över och ta ansvar för sig själv och sina närmaste, som gör det möjligt för människor att försörja sig på vanliga inkomster och slippa vara beroende av statliga och kommunala subventioner och bidrag och som gör det möjligt för människor att förkovra sig.

Det allmänna måste visa stor sparsamhet med allmänna medel och återhållsamhet i sin strävan att styra och ställa för människorna för att bereda möjligheter för ett sänkt skattetryck och ge utrymme för mångfald och valfrihet.

Ett bättre försäkringssystem

Socialförsäkringarna utgör den enskildes främsta garanti för ekonomisk grundtrygghet vid de tillfällen då arbetsinkomsten uteblir på grund av sjukdom, arbetslöshet eller pensionering.

Inom ramen för det allmänna försäkringssystemet kan var och en ges goda möjligheter att välja i vilken utsträckning han eller hon vill försäkra sig mot inkomstbortfall. Ett obligatoriskt grundskydd som ger en låg men acceptabel inkomst kan byggas ut med tilläggsförsäkringar upp till den nivå som var och en väljer. För att den enskilde skall kunna få ett grepp om denna del av sin ekonomi, måste avgifterna till socialförsäkringarna göras väl synliga.

Försäkringar är en form av sparande. Genom att begränsa de obligatoriska försäkringarna ges den enskilde större möjligheter att disponera sin ekonomi efter

de krav och önskemål som den egna familjen har under olika perioder av livet. Den som föredrar att spara i en egen bostad, i värdepapper eller pengar på banken kan göra det. Den som vill disponera en större del av sina inkomster under en tid då familjen ställer större krav, kan begränsa de frivilliga tilläggspremierna för att öka dem längre fram. Alternativen blir många.

Det är också möjligt att skapa individuella variationer i sjukförsäkringen genom att dela upp premierna i en del som avser sjukvårdsförsäkringen och en del som avser sjukpenningförsäkringen. Då blir det också möjligt att ansluta pensionärerna till sjukvårdsförsäkringen.

De fackliga organisationerna har misslyckats med att skapa en arbetslöshetsförsäkring som ger ett tillfredsställande skydd också vid lång arbetslöshet. Försäkringen finansieras nu praktiskt taget i sin helhet av skattemedel och arbetsgivaravgifter. Vi behöver en väl fungerande allmän arbetslöshetsförsäkring som huvudsakligen finansieras av avgifter.

Familjernas situation

Familjen och dess villkor har förändrats och kommer att förändras. Kraven på flexibla system som medger individuella lösningar för enskilda familjer kommer att växa sig allt starkare.

Familjens sammansättning ändras. Nya medlemmar tillkommer, andra lämnar. Barn har många gånger dubbla uppsättningar föräldrar, andra är barn till ensamma föräldrar. Familjer med dina, mina och våra barn blir allt vanligare. Antalet ensamboende ökar. Framför allt på större orter finns många nyinflyttade

familjer och många invandrare. Gemensamt för dessa är att de förlorat det sociala skyddsnet som en hembygd ger. Där finns inte föräldrar, släkt och vänner som kan ställa upp med råd och dåd. Dessa familjer är ofta mycket isolerade och utlämnade åt sig själva. Kvinnans situation är förändrad. Ett ökat deltagande i arbetslivet har för henne inneburit ett dubbelt ansvar.

Allt mindre av vård- och omsorgsbehovet tillgodoses inom familjen och trots höga ambitioner och gigantiska kostnader har det offentliga inte lyckats fylla det tomrum som uppstått. Köerna till den offentliga vården och omsorgen är långa. Utbudet av vård har likriktats genom att det offentliga stödet ensidigt går till offentligt bedriven vård. Det råder stora orättvisor mellan dem som lyckats få en plats inom den offentliga vården och dem som inte lyckats. Särskilt upprörande är de orättvisor som drabbar barnfamiljer som inte får plats inom den kommunala barnomsorgen.

Familjerna har hamnat i en rävsax. Skattesystemet tvingar båda föräldrarna att arbeta utanför hemmet oberoende av om barnomsorg kan ordnas eller ej och oberoende av om barnen mår bra av den barnomsorg som kan åstadkommas eller ej. För de föräldrar som inte lyckats ordna en tillfredsställande omsorg för sina barn och som kanske samtidigt ängslas för äldre anförvanter på annan ort, för vilka det inte heller gått att ordna tillfredsställande vård och service, kan påfrestningarna lätt bli så stora att familjebanden brister, framför allt som det blir allt svårare att få familjeekonomin att gå ihop. Sådana familjer har ingen anledning att rosa den hittills förda social- och

familjepolitiken.

Vi löser inte sådana problem med fler offentliga institutioner, fler offentliga ställda, större budgetunderskott, högre skatter. Det är endast om människorna själva får större möjligheter att inrätta sin tillvaro såsom det passar dem bäst, genom att skapa rättvisa, mångfald och valfrihet som vi kan motverka och lösa problemen.

För barnfamiljerna är det nödvändigt att konstruera ett system som såväl förbättrar deras ekonomiska situation som ger valfrihet och rättvisa mellan olika barnomsorgsformer och gör det möjligt att kombinera yrkesarbete och familjeansvar.

En första förutsättning är ett skattesystem som gör det möjligt för en familj att försörja sig på sina inkomster. Härtill krävs en vårdnadsersättning för i första hand de mindre barnen. Familjerna skulle själva få disponera en del av de medel som nu går till den offentliga barnomsorgen och därmed få möjlighet att välja med utgångspunkt från den egna familjens behov. Det statliga och kommunala stöd som fortfarande kommer att behövas skulle utbetalas till alternativ barnomsorg på samma villkor som till den offentliga. Då skulle andra former av barnomsorg få möjligheter att utvecklas och föräldrarnas önskemål om innehållet i barnomsorgen och principer ifråga om barnuppfostran skulle kunna tillgodoses. Föräldrar skulle också kunna välja att själva ta hand om sina barn på hel- eller deltid. De skulle få kontroll över kostnadsutvecklingen.

Det skulle löna sig att ta hand om sina egna barn, inte bara andras. Detta är troligen också nödvändigt för att föräldrar-

na skall få tillbaka självkänslan och insikten om att det är de och inte offentligt anställda tjänstemän som är huvudsvariga för barnens fostran och som bäst vet hur de egna barnen skall ha det. Det är troligen också nödvändigt för att männen skall finna det socialt acceptabelt att ta på sig en större del av det praktiska familjeansvaret. Det kanske tom skulle kunna ge en viss status. Förr lät det ofta: "Jag har råd att låta min fru vara hemma." Kanske kommer det i en framtid att låta: "Jag har råd att vara hemma och ta hand om mina barn."

Anpassa arbetstiderna

Förvisso löser inte ekonomiska åtgärder alla problem i samband med familjens krav på vård och omsorg. Många problem med att kombinera arbete och eventuell yrkeskarriär med familjeansvar kommer att kvarstå. Svårigheterna har växt med ett arbetsliv som blivit allt orörigare, allt mer statiskt, där möjligheterna till individuella anpassningar begränsas av såväl lagar som avtal.

Det måste bli inte bara ekonomiskt utan också praktiskt möjligt för familjerna, framför allt när barnen är små, att själva ta hand om dem, om de nu väljer att göra det. Småbarnstiden är trots allt en begränsad del av livet. Efter småbarnstiden har de flesta många yrkesverksamma år framför sig. Hittills är det kvinnorna som i yrkeslivet haft den belastning som förekomsten av små barn anses vara. Det är de som lever med oron för barnen och som får ta stötarna vid akuta kriser. Det är de som halkar efter i löneskalor och befodringskarriär. Det är ansvaret för barnen som i stor

utsträckning begränsar kvinnornas yrkesval till områden där det finns förståelse för att också barn har krav, yrkesområden som accepterar deltid.

Vi måste på alla håll inse att det finns en period i livet då människor har ansvaret för små barn och att de under den perioden kan ha begränsade möjligheter att delta fullt ut i arbetslivet. En sådan attitydförändring är nödvändig för att också männen skall kunna ta sin del av familjeansvaret.

Det måste därför bli möjligt att i mycket större utsträckning än nu anpassa arbetstiden efter såväl egna som familjens behov under olika perioder av livet. Vi går nu med stormsteg in i en utvecklingsfas, där datorer och robotar kommer att göra det möjligt för oss att inrätta vår tillvaro på ett mer varierat sätt än i dag. Produktionen inom såväl tillverkningsindustrin som tjänste- och servicesektorn kommer att ställa krav på större flexibilitet hos de anställda. Det är nödvändigt att vi är öppna för dessa nya möjligheter och inte låser oss i ett tänkande som hörde hemma i det arbets- och samhällsliv som växte fram under den tidiga industrialismen.

Det är därför hög tid att se över de lagar och avtal som reglerar arbetstiden och överlåta åt arbetstagare och arbetsgivare att själva komma överens om den arbetstid som passar bäst. Det skulle ge betydligt större möjligheter att finna individuella lösningar och kombinationer av lösningar som tillgodoser såväl produktionens krav som enskilda arbetstagaras önskemål än vad en generell förkortning av arbetstiden skulle ge.

Väl fungerande familjer utgör vårt starkaste försvar mot sociala problem

och en förutsättning för att barnen skall få en stabil grund för vuxenlivet och den egna föräldrarollen.

Pensionärernas levnadsvillkor

Vår syn på de äldre måste förändras. Dagens pensionärer är ingalunda någon enhetlig grupp av människor som är förbrukade och i behov av vård och omsorg. Vi lever nu längre än förr och är framför allt fullt friska och vitala långt upp i åldrarna. Pensionärerna har dessutom en god ekonomi. Äldre är en del av samhället och medverkar genom sina erfarenheter och kunskaper till att skapa kontinuitet och trygghet. De måste därför få spela en aktiv roll i familjen och på olika samhällsområden.

För att också framtidens pensionärer skall kunna erbjudas en trygg ekonomisk grund, måste pensionssystemen anpassas till den samhällsekonomiska utvecklingen. Den enskilde måste få större utrymme för att bestämma omfattningen och utformningen av sin ekonomi som pensionär.

Med ökad ålder drabbas de flesta av funktionsnedsättningar i varierande grad. Det är därför viktigt att de äldre själva inrättar sitt boende så att de så länge som möjligt kan klara sig själva eller med begränsad hjälp. Olika byggherrar har en viktig uppgift att fylla då det gäller att erbjuda lämpliga och attraktiva bostäder. Teknisk anpassning och en väl utbyggd hemservice medverkar till att begränsa och uppskjuta behovet av institutionsvård. Enskilda och frivilliga organisationer kan göra mycket för att underlätta tillvaron för de äldre som behöver praktisk hjälp och sällskap.

Detta gäller alla som är handikappade

och inte klarar sig helt på egen hand. Tidig rehabilitering, ett eget boende och en väl fungerande hemservice och hemsjukvård, där såväl det allmänna som enskilda samverkar, innebär en avsevärt förbättrad livskvalitet för dem som annars skulle tvingas in i kollektiva vårdformer.

När institutionsvård är oundviklig, är det nödvändigt att olika alternativ kan erbjudas. En finansiering via sjukvårdsförsäkringen gör det möjligt för den enskilde att själv välja vård. Enskilda eller kommunalt och enskilt samägda alternativ kan komma till stånd. Olika grupper såsom invandrare, kyrkor, yrkessammanslutningar etc skulle kunna inrätta egna institutioner. Härigenom skulle vården ges mänskliga kvaliteter som i dag är nästan okända i Sverige.

Vi måste också organisera vårdformer som under samma tak kan erbjuda såväl enkel som mer kvalificerad vård för att undvika att gamla, sjuka och handikappade bollas mellan olika institutioner.

Valfrihet i vården

Valfrihet kan erbjudas inom hela sjukvården genom att låta vården finansieras via sjukvårdsförsäkringen. Patienten skulle på det sättet själv kunna välja läkare och sjukhus. I stort sett skulle då endast den högspecialiserade och forskningsinriktade vården fortfarande behöva tillskott av skattemedel.

Det är väl känt att privat vård i många fall är väsentligt mycket billigare än offentlig vård. Genom att öka valfriheten för patienterna blir vården dessutom mer personlig. Patienterna får ett inflytande som de i dag saknar. Det finns ingen

anledning att avstå från att ta tillvara de kostnadsfördelar som finns i att skapa alternativ i vården om vi samtidigt kan förbättra de mänskliga kvaliteterna. För att sådana intentioner skall kunna slå igenom är det troligen nödvändigt att införa en upphandlingsförordning som vid givna kvalitetskrav tvingar sjukvårdshuvudmännen att utnyttja den billigaste vårdformen.

Genom att finansiera huvuddelen av sjukvården via sjukvårdsförsäkringen, skulle de nuvarande sjukvårdshuvudmännens roll förändras. De skulle inte vara sjukvårdsproducenter i samma utsträckning som nu. På sikt innebär detta att de offentliga sjukvårdshuvudmännens ställning måste omprövas. Det är dock för tidigt att redan nu sia om utgången av en sådan omprövning.

Stora fördelar står att finna i att i mycket större utsträckning än nu låta enskilda och frivilliga krafter medverka i vård och omsorg. Mycket av den personliga omsorg och det engagemang som behövs för att hjälpa en sjuk, handikappad eller avsigkommen medmänniska kan aldrig köpas genom inrättandet av fler offentliga tjänster. Mer än andra verksamheter är vård, omsorg och social service beroende av enskilda individers kunskaper och engagemang. De insikter och erfarenheter de besitter är en av våra värdefullaste tillgångar och måste tas tillvara och utvecklas. Dessa egenskaper finns givetvis hos den offentligt anställda personalen, men det finns en oändlig tillgång på dem utanför den offentliga vården. Enskilda och organisationer kan i hög grad medverka till att förebygga sociala problem, utveckla vårdalternativ och till att inom vården bidra med per-

sonlig service och omsorg. Detta får inte hindras av vare sig lagar, avtal eller förlegat skråtänkande. Tvärtom, enskilda initiativ måste uppmuntras och ges med offentlig vård likvärdiga arbetsvillkor.

Genom ökat utnyttjande av enskilda alternativ begränsas kostnadsutvecklingen och trycket på den offentliga vården. Härtill måste den offentliga vården och omsorgen bli effektivare. Samverkan mellan olika huvudmän måste komma till stånd och utvecklas för att hindra dubbelarbete, men framför allt för att hindra att människor hamnar mellan olika stolar.

Stöd och bidrag måste koncentreras till de mest behövande. Enhetligt utformade stödformer medför ofta att de som är i störst behov av stöd inte får detta i den omfattning de egentligen behöver. Individens verkliga behov bör vara avgörande för stödets utformning och omfattning. Det bör ges i sådana former att den enskildes förmåga och möjligheter att ta ansvar utvecklas – hjälp till självhjälp. Dessbättre är det ytterst få människor som är helt ur stånd att påverka sin tillvaro och ta eget ansvar. Vi bör undvika att behandla alla människor som om de tillhörde dessa få.

Aldrig tidigare har våra möjligheter att forma en för varje medborgare väl anpassad social trygghet varit så stora som nu. Aldrig tidigare har våra möjligheter att påverka omfattningen och utformningen av det sociala skyddet varit så små som nu.

Den nya teknikens möjligheter

Vi lever i en dynamisk och expansiv tidsålder. Tack vare ny teknik har männi-

skan vidgat gränserna för sin förmåga och tagit nya områden i besittning. Ny teknik innebär landvinningar som på ett avgörande sätt kommer att påverka samhällsutvecklingen. Vi måste inrätta oss så att vi kan ta vara på de positiva möjligheterna och motverka nackdelarna. Kraven på flexibilitet hos såväl samhällets funktionssätt och institutioner som de enskilda medborgarna blir höga.

Om vi också i framtiden skall kunna behålla vår ställning som ett av de länder som har det högsta välståndet, är det nödvändigt att vi inrättar oss så att vi kan ta vara på de möjligheter som följer av den nya tekniken. Självfallet kommer utvecklingen att innebära påfrestningar på människorna så som all utveckling gjort. Därför behövs en politik som ger den enskilde en ekonomisk och social grundtrygghet i en form som samtidigt

stärker och stimulerar henne att ta vara på de möjligheter som ges. Genom att stärka den enskilda människan och göra det möjligt för henne att själv möta och bemästra de normala svårigheter som hör livet till, lösgör vi kraft att helhjärtat ställa upp för dem som trots detta inte klarar sig utan stöd och hjälp från andra. Samhällets institutioner utgör garanten för att hjälp ges där hjälp behövs, men den medkänsla och solidaritet som kännetecknar ett samhälle som präglas av kristna och humanitära värderingar gör det självklart för var och en av oss att också ta ett eget ömsesidigt ansvar för varandra.

Ett samhälle som lösgör och stärker den enskildes kraft och förmåga och vilja att ta ansvar är ett starkt samhälle som förenar välstånd med välfärd och social trygghet.